

Директор школи

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Р.П.Заброцький

Вказ від 11.08.2025 р №55-2

**Інструкція №5
з охорони праці під час проведення лабораторних
і практичних робіт у кабінеті хімії**

I. Загальні положення

1. Усі учні під час проведення практичних занять у кабінеті хімії повинні бути забезпечені спецодягом і засобами індивідуального захисту (халатами, гумовими рукавицями та ін.) за діючими нормами, що передбачені для працівників хімічних лабораторій, відповідно до ДНАОП 0.00 - 4.26-96 «Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту».
2. Відповідальність з забезпечення засобами індивідуального захисту учнів і працівників у кабінеті хімії несе керівник навчального закладу.
3. Спецодяг і засоби індивідуального захисту повинні зберігатися в шафах, спеціально призначених для цієї мети.
4. Вхід стороннім особам до кабінету хімії під час проведення практичних занять забороняється.
5. Доступ учнів до місць зберігання хімічних реактивів повинен бути виключений.
6. Кількість розчинників, що є одночасно в кабінеті хімії, не повинна перевищувати потреби для уроку, який проводиться.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

1. Перед початком практичних занять у кабінеті хімії перевіряють справність усього обладнання, газової мережі, роботу вентиляції тощо. У разі виявлення якихось несправностей, що можуть створити підвищену небезпечність, робота в кабінеті хімії не виконується доти, доки не усунуть цих несправностей.
2. Користуючись якими-небудь речовинами для дослідів, треба уважно прочитати етикетку на склянці або іншій тарі, в якій зберігаються реактиви, щоб запобігти помилок, що можуть призвести до нещасних випадків.
3. Перед початком роботи на парті учня повинні бути зошит, ручка, інструкція з виконання роботи та реактиви. Учні повинні ознайомитись з правилами техніки безпеки під час хімічних дослідів.

III. Вимоги безпеки під час виконання роботи

1. Досліди, що супроводжуються виділенням шкідливих газів і пари, проводять тільки у витяжній шафі із справно діючою вентиляцією.
2. Установлені у витяжній шафі ілади, в яких проводять досліди з легкозаймистими або вибухонебезпечними речовинами, обгороджують (з боку ступок шафи) захисним екраном з органічного скла. Досліди з такими речовинами виконує тільки вчитель.
3. Забороняється брати реактиви незахищеними руками. Для цього використовують фарфорові ложки, шпатель або совочки.
4. Насипати або наливати реактиви треба на столі.
5. Просипаний або вилитий випадково реактив зсипати або зливати назад у тару до основної кількості реактивів не дозволяється.
6. Для нейтралізації пролитих на стіл чи на підлогу кислот або лугів у кабінетах хімії повинні стояти склянки із заздалегідь приготовленими нейтралізуючими речовинами (соди та оцтової кислоти).

7. Визначаючи речовину за запахом, не можна нахилитись над горлом посудини і сильно вдихати пару і газ, що виділяється. Для цього треба легким рухом долоні над горлом посудини спрямувати пару або газ до носа і вдихати обережно.
8. Закріплювати посуд у тримачах штатива потрібно обережно, обертаючи посуд навколо осі, поки не відчується невелике утруднення в обертанні.
9. Під час нагрівання рідин не можна заглядати в посудину згори, бо в разі можливого викидання нагрітої речовини можуть бути нещасні випадки.
10. Забороняється тримати вогне- і вибухонебезпечні речовини поблизу відкритого вогню і сильно нагрітих предметів.
11. Забороняється залишати без нагляду запалені газові пальники й спиртівки, а також увімкнені електронагрівальні прилади.
12. Під час роботи з легкозаймистими, вогне- і вибухонебезпечними реактивами не слід носити одяг із синтетичних або змішаних тканин, бо в разі спалахування ці тканини не горять, а плавляться, пристають до шкіри, спричиняючи важкі опіки.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

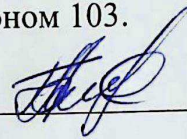
1. Після закінчення роботи треба негайно вимкнути електроприлади, закрити газові й водопровідні крани.
2. Не можна виливати в раковину залишки кислот, лугів, сульфуро- вмісних сполук, вогнебезпечних рідин, а також розчини, утворені в результаті дослідів. Ці речовини треба зливати в призначені для цієї мети склянки.
3. Щоб запобігти засміченню каналізації, не можна кидати в раковину папір, пісок та інші тверді речовини.
4. Після закінчення роботи учні повинні одержані в результаті дослідів речовини злити у відповідний посуд, помити руки з милом, прибрати робочий стіл і здати його вчителю.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

1. У випадку аварії (розбився прилад, склянка з агресивною рідиною), коли починають виділятися у значній кількості отруйні гази і пари, треба негайно вивести всіх учнів з приміщення і після цього приступити до ліквідації аварійного стану, застосовуючи протигаз та інші захисні засоби.
2. Металеві калій і натрій, що загорілися, треба гасити порошковим вогнегасником, сухим піском, сухою магнезією або за допомогою азбестової ковдри. Забороняється застосовувати для гасіння лужних металів воду, пінні вогнегасники та оксид карбону.
3. Якщо під час аварії будуть розлиті органічні розчинники в кількості понад 0,05 л, то необхідно:
  - а) негайно вивести учнів з приміщення;
  - б) погасити в приміщенні всі пальники та вимкнути електричні прилади;
  - в) зачинити двері, відчинити вікна або кватирки;
  - г) розливу рідину засипати піском або тирсою, за допомогою дерев'яного совка або двох дерев'яних дощочок зібрати в тару і знешкодити в той самий день;
  - д) припинити провітрювання приміщення тільки після того, як повністю зникне запах розлитого розчинника;
  - є) під час прибирання треба користуватись захисними окулярами й гумовими рукавицями.
4. Якщо виявляться якісь несправності у використовуваних вами приладах, установках, недоброякісність посуду, негайно припиніть роботу і повідомте вчителя.

5. У випадку виникнення пожежі потрібно негайно повідомити за телефоном 101, звільнити приміщення, в міру можливостей вжити заходів з ліквідації пожежі, використовуючи всі засоби пожежогасіння, які є в кабінеті.
6. При короткому замиканні струму необхідно обезживити розподільник-щит, звільнити приміщення, повідомити дирекцію школи.
7. При травмуванні учня потрібно надати першу медичну допомогу, а при необхідності викликати швидку допомогу за телефоном 103.

Інструкцію розробив інженер з охорони праці

Білий А.М.